

Crna Gora
Ministarstvo nauke

INFORMACIJA

O FINANSIRANJU NAUČNOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI

CRNE GORE U 2014. GODINI

Podgorica, februar 2014. godine

I UVOD

Programom rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu, utvrđena je obaveza Ministarstva nauke da do kraja I kvartala pripremi Informaciju o finansiranju naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore u 2014. godini.

Realizacija naučnoistraživačke politike u Crnoj Gori, definisana je: Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG“, broj 80/10), Izmjenama Strategije naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore (2012-2016), i Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu.

Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti ostvaruju se funkcionalni prioriteti naučnoistraživačke djelatnosti. Ovim Zakonom utvrđeni su novi instrumenti njenog razvoja i to: 14 programa od opšteg interesa, podsticanje kvaliteta naučnoistraživačkog rada sa najznačajnijim instrumentima - dodjelom statusa Centra uspješnosti i otklanjanje biznis barijera sa ciljem aktivnijeg učešća privrede u istraživanjima, koje se može realizovati uspostavljanjem Naučno-tehnološkog parka.

Iz sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu Ministarstvo nauke će realizovati finansiranje naučnoistraživačke djelatnosti po preuzetim obavezama i prioritetnim programima, u ukupnom iznosu od **1.059.875,00 €**, kao i kontribuciju za novi Okvirni program EU za istraživanje i inovacije „Horizont 2020“ u iznosu od **1.149.150,00 €**, **što ukupno iznosi 2.209.025,00 €**.

Pored sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2014. godinu, Ministarstvo će u 2014. godini realizovati sredstva Svjetske banke, za realizaciju projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost Crne Gore (INVO)“, i to: za prvu godinu rada Centra uspješnosti u Crnoj Gori, u iznosu od **1.190.000,00 €**; za prvu istraživačku godinu za krupne istraživačke grantove, u iznosu od **532.500,00 €**; i za izradu Studije o naučnoj dijaspori, u iznosu od **30.000,00 €**, **što ukupno iznosi 1.752.500,00 €**.

U okviru Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu - u Kapitalnom budžetu odobrena su sredstva za 2014. godinu za rekonstrukciju i adaptaciju ranijeg Doma Vojske Crne Gore za potrebe smještaja Inovaciono preduzetničkog centra „Tehnopolis“ u Nikšiću, u iznosu od **585.000,00 €**.

Ovaj projekat realizuje Ministarstvo nauke, u saradnji sa: Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore, Direkcijom za javne radove i Opštinom Nikšić.

Finansiranje projekta - Ukupna vrijednost projekta je 1.200.000,00 €. Sredstva za aktivnosti na realizaciji projekta u 2014. godini obezbijedena su u Kapitalnom budžetu Crne Gore za 2014. godinu u iznosu od 585.000,00 €, a preostali dio u iznosu od 615.000,00 € obezbijediće se u 2015. godini.

Pored toga, Investiciono razvojni fond finansiraće „Tehnopolis“ u iznosu od 500.000,00 €.

Ministarstvo nauke u 2014. godini finansiraće izradu Glavnog projekta „Tehnopolis“-a u iznosu do **40.000,00 €** i Osnivački ulog „Tehnopolis“-a u iznosu od **30.000,00 €**.

Dio sredstava za opremanje „Tehnopolis“-a obezbijediće se po osnovu aplikacija u međunarodnim fondovima.

Ukupno finansiranje za projekat „Tehnopolis“ iz Kapitalnog i budžeta Ministarstva nauke u 2014. godini iznosiće 655.000,00 €.

Ministarstvo nauke obrazovalo je Radnu grupu koja je izradila ovu Informaciju sa predlogom aktivnosti koje Ministarstvo nauke treba da realizuje u 2014. godini, kao i raspodjelom sredstava po ovom osnovu. Članom 13 Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti, utvrđeno je da se raspodjela sredstava iz državnog budžeta za programe od opšteg interesa navedenih u Zakonu, vrši putem raspisivanja konkursa, dok se međusobna prava i obaveze Ministarstva i korisnika sredstava uređuju ugovorom.

II PRIORITETI FINANSIRANJA U 2014. GODINI

Ministarstvo je utvrdilo tri strateška cilja koji će doprinijeti razvoju crnogorske istraživačke zajednice, kao i ukupnom društvenom razvoju, i to:

- Razvoj naučnoistraživačke zajednice u Crnoj Gori,
- Jačanje bilateralne i multilateralne saradnje, i
- Saradnja naučnoistraživačke zajednice sa privredom.

U okviru navedenih strateških ciljeva, Ministarstvo će realizovati sljedeće aktivnosti:

Finansiranje nacionalnih i međunarodnih naučnoistraživačkih programa i projekata predstavlja glavni oblik podrške naučnoistraživačkoj djelatnosti u Crnoj Gori. Naučnoistraživački projekti predstavljaju osnovni instrument realizacije naučnoistraživačke djelatnosti, koji doprinosi ukupnom razvoju nauke u državi. Evropski istraživački prostor (ERA) podrazumijeva koordinaciju nacionalnih, regionalnih i međunarodnih aktivnosti, a intenzivnija integracija u ERA nemoguća je bez snažne nacionalne politike koja je harmonizovana sa evropskom.

Konkurs za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, sa okvirnim ukupnim iznosom sredstava do 5.000.000,00 €, u tri istraživačke godine, raspisalo je Ministarstvo nauke, 3. oktobra 2011. godine, u saradnji sa: Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom prosvjete i Ministarstvom kulture.

Sedam ministarstava zajedno sufinansira projekte osnovnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja, koji su u skladu sa Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti (2012-2016) i Prioritetnim oblastima u istraživanju, utvrđenim od strane Ministarstva nauke, i to: Energija; Identitet; Informaciono-komunikacione tehnologije; Kompetitivnost nacionalne ekonomije; Medicina i zdravlje ljudi; Nauka i obrazovanje; Novi materijali, proizvodi i servisi; Održivi razvoj i turizam; Poljoprivreda i hrana; i Saobraćaj.

Realizacija druge istraživačke godine je u toku, a njen završetak je planiran za 30. novembar 2014. godine. Svi nosioci istraživanja, kao i rukovodioci projekata, ugovorima su obavezani da u ovom roku dostave izvještaje o radu i finansijske izvještaje o realizaciji aktivnosti predviđenih projektom.

Nakon evaluacije projekata od strane eksperata, počće se sa realizacijom treće istraživačke godine.

Osim realizacije navedenog Konkursa za nacionalne naučnoistraživačke projekte, neophodno je obezbijediti nesmetano izvršavanje preuzetih nacionalnih i međunarodnih obaveza.

Ministarstvo će u 2014. godini posebnu pažnju posvetiti: sufinansiranju doktorskih studija talenata i mladih istraživača: programima stimulisanja učešća u EU programima (EUREKA i COST); sufinansiranju mobilnosti istraživača; i stimulisanju programa promocije nauke i istraživanja, kao što su „Otvoreni dani nauke“, „Sajam mladih pronalazača“, „Svjetski dan nauke“ i dodjela godišnjih nagrada za naučna dostignuća.

**III FINANSIRANJE PREUZETIH DOMAĆIH I MEĐUNARODNIH OBAVEZA I
NASTAVAK FINANSIRANJA REDOVNIH INSTRUMENTA U NAUCI**

Tabela 1

		Iz Budžeta Ministarstva	Iz ostalih izvora
A (1-2)	Preuzete obaveze na nacionalnom nivou	620.000	785.000
1	Realizacija Konkursa za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata u periodu 2012-2015. - Druga godina istraživanja: - Učešće Ministarstva nauke - Učešće drugih ministarstava	550.000	200.000
2	IPC "Tehnopolis" Nikšić - Kapitalni budžet - Glavni projekat za „Tehnopolis“- Ministarstvo - Osnivački ulog za "Tehnopolis" – Ministarstvo	40.000 30.000	585.000
B (3-7)	Preuzete obaveze na međunarodnom nivou	1.321.450	
3	Okvirni program EU "Horizont 2020" - Finansijsko učešće CG za 2014. godinu	1.149.150	
4	Program bilateralne naučno-tehnološke saradnje (bilateralni naučnoistraživački projekti sa: Kinom; Austrijom; Italijom; Slovenijom; Hrvatskom; i BiH)	150.000	
5	Finansijsko učešće Crne Gore u EUREKA programu	3.400	
6	Finansijsko učešće Crne Gore u ICGB	3.900	
7	Finansijsko učešće Crne Gore u IAEA	15.000	
C(8-10)	Planirane aktivnosti na nacionalnom nivou	257.000	1.772.500
8	Realizacija projekta "Visoko obrazovanje, istraživanje za inovacije i konkurentnost Crne Gore (INVO)"- Sredstva Svjetske banke: - Prva godina rada Centra uspjehnosti - Prva istraživačka godina za krupne istraživačke grantove - Studija o naučnoj dijaspori		1.190.000 532.500 30.000
9	- Realizacija Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2014. godini - sufinansiranje doktorskih studija talenata i mladih istraživača; programi stimulisanja učešća u EU programima (EUREKA i COST), sufinansiranje mobilnosti istraživača; Organizovanje promotivnih događaja i - Dodjela godišnjih nagrada za naučna dostignuća u 2014.	250.000 7.000	
10	Promocija nauke - realizacija manifestacije „Otvoreni dani nauke“ - Donacije		20.000
D (11)	Rezerva	10.575	
	UKUPNO	2.209.025	2.557.500

III – 1 OBRAZLOŽENJE IZDATAKA iz Tabele 1

1. Nacionalni naučnoistraživački projekti

U 2014. godini finansiraće se druga istraživačka godina za 104 nacionalna projekta odobrena za finansiranje u ciklusu 2012-2015. godine, na osnovu Konkursa za sufinansiranje projekata koji je bio objavljen u oktobru 2011. godine. Konkurs za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, sa okvirnim ukupnim iznosom sredstava do 5.000.000,00 €, u tri istraživačke godine, Ministarstvo nauke je raspisalo, 3. oktobra 2011. godine, u saradnji sa: Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom prosvjete i Ministarstvom kulture.

Relizaciju druge istraživačke godine na ovim projektima, Ministarstvo nauke će sufinansirati u iznosu od **550.000,00 €**, a šest resornih ministarstava u iznosu od **200.000,00 €**.

2. Inovaciono preduzetnički centar “Tehnopolis” Nikšić

U okviru Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu - u Kapitalnom budžetu, odobrena su sredstva za 2014. godinu za rekonstrukciju i adaptaciju ranijeg Doma Vojske Crne Gore za potrebe smještaja Inovaciono preduzetničkog centra “Tehnopolis” u Nikšiću, u iznosu od **585.000,00 €**.

Pored toga, Investiciono razvojni fond finansiraće „Tehnopolis“ u iznosu od 500.000 €.

Ministarstvo nauke u 2014. godini finansiraće izradu Glavnog projekta za „Tehnopolis“ u iznosu do **40.000,00 €** i uplatiti Osnivački ulog za “Tehnopolis” u iznosu od **30.000,00 €**.

Dio sredstava za opremanje „Tehnopolis“-a obezbijediće se po osnovu aplikacija u međunarodnim fondovima.

3. Finansijsko učešće za novi Okvirni program EU za istraživanje i inovacije “Horizont 2020”

Imajući u vidu pozitivna iskustva stečena kroz učešće u FP7 programu, kao i strateški cilj Ministarstva nauke da obezbijedi kontinuitet u podršci naučnoistraživačkoj zajednici Crne Gore na međunarodnom planu, Ministarstvo je u januaru 2013. godine iskazalo interes za priključenje novom Okvirnom programu EU za istraživanje i inovacije “Horizont 2020”, koji predstavlja nastavak FP7 programa, a koji će trajati u periodu 2014-2020. godine.

Ministarstvo nauke je imenovalo mrežu nacionalnih kontakt osoba (NCP) za “Horizont 2020”, 30. jula 2013. godine, u skladu sa „Minimumom standarda i ključnim principima“, i učestvovalo na obukama za potrebe Programa u toku 2013. godine.

Učešćem Crne Gore u Okvirnom programu „Horizont 2020“, koji raspolaže sa ukupnim budžetom od preko 77 milijardi €, crnogorskoj istraživačkoj zajednici omogućiće se učešće u ovom Programu, kroz apliciranje za dobijanje sredstava kroz konkretne istraživačke projekte, mobilnost istraživača, i saradnja sa naučnicima i naučnim ustanovama, kao i privrednim subjektima iz zemalja EU.

Finansijsko učešće Crne Gore u Okvirnom programu „Horizont 2020“ u 2014. godini iznosi **1.149.150,00 €** i finansiraće se iz sredstava Ministarstva nauke.

4. Program bilateralne naučno-tehnološke saradnje (bilateralni projekti)

Jedan od prioriteta Ministarstva nauke je uspostavljanje bilateralne saradnje sa većim brojem zemalja. Ministarstvo je u 2013. godini raspisalo konkurse za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje Crne Gore sa: Narodnom Republikom Kinom, Republikom Austrijom, Republikom Italijom, Republikom Slovenijom, Republikom Hrvatskom, i Bosnom i Hercegovinom. Predviđenim sredstvima u iznosu od **150.000,00 €** će se finansirati odobreni bilateralni projekti po ovim konkursima.

5. Finansijsko učešće Crne Gore u EUREKA programu

Na EUREKA Ministarskoj konferenciji, koja je održana u Budimpešti 22. juna 2012. godine, ministarka nauke, prof. dr Sanja Vlahović, potpisala je Memorandum o razumijevanju sa EUREKA Sekretarijatom, i time je Crna Gora zvanično postala zemlja članica EUREKA inicijative.

Na taj način, sticanjem statusa zemlje članice, omogućeno je učešće istraživačkih centara i kompanija iz Crne Gore u panevropskim projektima za razvoj inovativnih proizvoda, procesa i servisa.

Ministarstvo je u 2013. godini sufinansiralo drugu istraživačku godinu partnerskog učešća crnogorskih kompanija na projektima iz programa EUREKA. Kompanije čiji su projekti finansirani su: „MG Soft“ i „13. jul Plantaže“.

Finansijsko učešće Crne Gore u EUREKA programu se uplaćuje na godišnjem nivou, koje za 2014. godinu iznosi **3.400,00 €**.

6. Participacija za učešće Crne Gore u ICGEB-u

Zakon o potvrđivanju Statuta Međunarodnog centra za genetski inženjering i biotehnologiju (ICGEB), sa protokolima i amandmanima, sa sjedištem u Trstu, Republika Italija, donijela je Skupština Crne Gore, na sjednici od 19. juna 2012. godine.

Članstvom Crne Gore u ICGEB, naučnoistraživačkoj zajednici Crne Gore pružena je mogućnost da učestvuje u međunarodnim naučnoistraživačkim programima i projektima, kao i mogućnost usavršavanja na postdoktorskim studijama i učestvovanja u teorijskim i praktičnim vidovima obuka (kurseva, seminara, radionica i sl.). Pored toga, zemljama članicama obezbijeđen je pristup biološkoj bazi podataka. Osim saradnje u istraživačkim programima, omogućen je i prenos znanja i tehnologija u okviru saradnje sa industrijskim partnerima u zemljama članicama.

Finansijsko učešće Crne Gore u ICGEB za 2014. godinu iznosi **3.900,00 €**.

7. Finansijsko učešće Crne Gore u IAEA

Crna Gora je postala zemlja članica Međunarodne agencije za atomsku energiju 2006. godine, od kada su crnogorski istraživački uključeni u veliki broj projekata, i to u: 9 nacionalnih i 76 regionalnih projekata.

Finansijsko učešće Crne Gore u IAEA za 2014. godinu iznosi **15.000,00 €**.

8. Realizacija projekta "Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost Crne Gore (INVO)"

Kroz kredit Svjetske banke, u periodu 2012-2017. realizuje se projekat „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost Crne Gore (INVO)“. Korisnici ovog kredita su: Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete, a Ugovor o kreditu sa Svjetskom bankom zaključilo je Ministarstvo finansija, 22. februara 2012. godine.

U okviru ovog projekta, iz komponente koja se odnosi na nauku i istraživanje, finansiraće se uspostavljanje prvog Centra uspješnosti u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje programa finansiranja krupnijih kolaborativnih istraživačkih grantova, usmjerenih na jačanje izuzetnih istraživačkih timova, internacionalizaciju istraživanja i povezivanje istraživanja i privrede.

U 2014. godini, uspostaviće se prvi Centar uspješnosti u Crnoj Gori, počće realizacija istraživačkih grantova, i izradiće se Studija o naučnoj dijaspori.

Realizacija navedenih aktivnosti u okviru "INVO" projekta u 2014. godini, finansiraće se iz sredstava Svjetske banke, i to:

- prva godina rada Centra uspješnosti, u iznosu od **1.190.000,00 €**,
- prva istraživačka godina za krupne istraživačke grantove, u iznosu od **532.500,00 €** i
- Studija o naučnoj dijaspori, u iznosu od **30.000,00 €**.

9. Realizacija Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti

Ministarstvo nauke planira da u aprilu 2014. godine raspiše Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2014. godini, sa ukupnim iznosom sredstava od **250.000,00€**. Konkurs će biti otvoren do kraja tekuće godine.

Konkurs je predviđen za sufinansiranje sljedećih namjena: doktorske studije talenata i mladih istraživača: učešće u EU programima (EUREKA i COST); mobilnost istraživača; i organizovanje promotivnih događaja.

Ministarstvo nauke je u saradnji sa svojim partnerima, po treći put organizovalo veliku promotivnu manifestaciju **Otvoreni dani nauke**, u periodu od 23. do 27. septembra 2013. godine, u Podgorici. Ključni događaji ove manifestacije bili su: „Otvori vrata nauke“; „Planetarijum“; „Velika matematička izložba“; „Fabrika znanja (Zaviri u svijet računara)“; „Panelijum (Saznaj više o najnovijim otkrićima)“; i „Noć istraživača“ (tradicionalno se organizuje posljednjeg petka u septembru mjesecu u 32 zemlje i preko 200 gradova u svijetu), na kojoj je veliki broj učesnika prezentovao različite eksperimente.

Po prvi put je obilježen **Svjetski dan nauke**, 11. novembra 2013. godine, u saradnji sa UNESCO Regionalnim biroom za nauku i kulturu u Evropi i Nacionalnom komisijom za UNESCO, posvećen temi „Voda“.

Ministarstvo će i u 2014. godini realizovati navedene promotivne aktivnosti, sa ciljem podsticanja kvaliteta i stimulisanja naučnoistraživačke djelatnosti, i u okviru Konkursa za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti sufinansirati realizaciju promotivnih manifestacija: „Otvoreni dani nauke“, „Noć istraživača“, „Sajam mladih pronalazača“, i „Svjetski dan nauke“.

- Dodjela godišnjih nagrada za naučna dostignuća u 2014.

Ministarstvo nauke je 2013. godine, po treći put, dodijelilo **godišnje nagrade** za naučna dostignuća, u sljedećim kategorijama: Najuspješnijem mladom istraživaču-talentu do 20 godina; Najuspješnijem mladom naučniku do 35 godina; Najuspješnijoj ženi u nauci; i Pronalazaču-inovatoru za najuspješniji patent ili inovativno rješenje.

Ministarstvo će i u 2014. godini realizovati Konkurs za dodjelu godišnjih nagrada za naučna dostignuća, u ukupnom iznosu od **7.000,00 €**.

10. Promocija nauke

Ministarstvo će u saradnji sa partnerima i donatorima obezbijediti **20.000,00 €** za realizaciju manifestacije „Otvoreni dani nauke“.

Dakle, iz sopstvenih izvora (kapitalnog i budžeta Ministarstva nauke), kao i ostalih izvora (Svjetska banka, budžeti ostalih ministarstava), naučnoistraživačka djelatnost u Crnoj Gori u 2014. godini biće finansirana u ukupnom iznosu od 4.766.525,00 €, što predstavlja uvećanje u odnosu na 2013. godinu od 222%.

MINISTAR
Prof. dr Sanja Vlahović